

DIREKTIV

RÅDETS DIREKTIV 2011/70/EURATOM

av den 19 juli 2011

om inrättande av ett gemenskapsramverk för ansvarsfull och säker hantering av använt kärnbränsle och radioaktivt avfall

EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DETTA DIREKTIV

med beaktande av fördraget om upprättandet av Europeiska atomenergigemenskapen, särskilt artiklarna 31 och 32,

med beaktande av Europeiska kommissionens förslag, upprättat efter att ett yttrande erhållits från en grupp av personer som av vetenskapliga och tekniska kommittén utsetts bland vetenskapliga experter i medlemsstaterna,

med beaktande av Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs yttrande ⁽¹⁾,

med beaktande av Europaparlamentets yttrande ⁽²⁾, och

av följande skäl:

- (1) Enligt artikel 2 b i fördraget om upprättande av Europeiska atomenergigemenskapen (Euratomfördraget) ska enhetliga säkerhetsnormer för befolkningens och arbetstagarnas hälsoskydd fastställas.
- (2) Enligt artikel 30 i Euratomfördraget ska grundläggande normer fastställas för befolkningens och arbetstagarnas hälsoskydd mot de faror som uppstår till följd av joniserande strålning.
- (3) I artikel 37 i Euratomfördraget anmodas medlemsstaterna att tillhandahålla kommissionen allmänna upplysningar om varje plan för deponering av radioaktivt avfall.
- (4) I rådets direktiv 96/29/Euratom ⁽³⁾ fastställs grundläggande säkerhetsnormer för skydd av arbetstagarnas och allmänhetens hälsa mot de faror som uppstår till följd av joniserande strålning. Det direktivet har kompletterats med mer specifik lagstiftning.

- (5) Såsom erkänns av Europeiska unionens domstol i sin rättspraxis utgör bestämmelserna om hälsoskydd i kapitel 3 i Euratomfördraget en sammanhängande enhet som ger kommissionen omfattande befogenheter att skydda befolkningen och miljön mot riskerna för kontaminering med radioaktiva ämnen ⁽⁴⁾.

- (6) I rådets beslut 87/600/Euratom av den 14 december 1987 om en gemenskapsordning för ett snabbt informationsutbyte i händelse av en nödsituation som medför risk för strålning ⁽⁵⁾ fastställs ett ramverk för tillkännagivande och tillhandahållande av information som medlemsstaterna ska använda för att skydda befolkningen i händelse av en nödsituation som medför risk för strålning. Genom rådets direktiv 89/618/Euratom av den 27 november 1989 om information till allmänheten om hälsoskyddsåtgärder och förhållningsregler i händelse av en nödsituation som medför risk för strålning ⁽⁶⁾ åläggs medlemsstaterna att informera allmänheten i händelse av en sådan nödsituation.

- (7) I rådets direktiv 2003/122/Euratom ⁽⁷⁾ föreskrivs kontroll av slutna radioaktiva strålkällor med hög aktivitet och herrelösa strålkällor inklusive kasserade strålkällor. I enlighet med konventionen om säkerheten vid hantering av använt kärnbränsle och om säkerheten vid hantering av radioaktivt avfall (nedan kallad *konventionen*) och IAEA:s uppförandekod för skydd och säkerhet beträffande radioaktiva strålkällor samt aktuell praxis inom industrin, kan kasserade slutna strålkällor återanvändas, återvinnas eller bortskaffas. I många fall innebär detta att källan måste lämnas åter eller att utrustningen, inklusive källan, måste återlämnas till leverantören eller tillverkaren för återkvalificering eller bearbetning.

- (8) Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/21/EG av den 15 mars 2006 om hantering av avfall från utvinningsindustrin ⁽⁸⁾ omfattar hanteringen av sådant avfall från utvinningsindustrin som kan vara radioaktivt men täcker inte sådana aspekter som är specifika för radioaktivitet, vilka omfattas av Euratomfördraget.

⁽⁴⁾ C-187/87 (REG 1988, s. 5013) och C-29/99 (REG 2002, s. I-11221).

⁽⁵⁾ EGT L 371, 30.12.1987, s. 76.

⁽⁶⁾ EGT L 357, 7.12.1989, s. 31.

⁽⁷⁾ EUT L 346, 31.12.2003, s. 57.

⁽⁸⁾ EUT L 102, 11.4.2006, s. 15.

⁽¹⁾ Yttrande av den 4 maj 2011 (ännu ej offentliggjort i EUT).

⁽²⁾ Yttrande av den 23 juni 2011 (ännu ej offentliggjort i EUT).

⁽³⁾ EGT L 159, 29.6.1996, s. 1.

- (9) I rådets direktiv 2006/117/Euratom⁽¹⁾ fastställs ett Euratom-gemenskapssystem för övervakning och kontroll av gränsöverskridande transport av radioaktivt avfall och använt kärnbränsle. Det direktivet kompletterades med kommissionens rekommendation 2008/956/Euratom av den 4 december 2008 om kriterier för export av radioaktivt avfall och använt kärnbränsle till tredjeland⁽²⁾.
- (10) I rådets direktiv 2009/71/Euratom av den 25 juni 2009 om upprättande av ett gemenskapsramverk för kärnsäkerhet vid kärntekniska anläggningar⁽³⁾ åläggs medlemsstaternas skyldigheter att införa och upprätthålla ett nationellt ramverk för kärnsäkerhet. Även om detta direktiv i första hand rör kärnsäkerhet vid kärntekniska anläggningar konstateras att det också är viktigt att säkerställa säker hantering av använt kärnbränsle och radioaktivt avfall, inbegripet vid lagrings- och slutförvaringsanläggningar. Dessa anläggningar, som omfattas av både direktiv 2009/71/Euratom och detta direktiv, bör således inte åläggas oproportionerliga eller onödiga skyldigheter, särskilt vad beträffar bestämmelser om rapportering.
- (11) Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/35/EG av den 26 maj 2003 om åtgärder för allmänhetens deltagande i utarbetandet av vissa planer och program avseende miljön⁽⁴⁾ är tillämpligt på vissa planer och program inom ramen för Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/42/EG av den 27 juni 2001 om bedömning av vissa planers och programs miljöpåverkan⁽⁵⁾.
- (12) Kommissionens rekommendation 2006/851/Euratom av den 24 oktober 2006 om förvaltning av finansiella resurser för avveckling av kärntekniska anläggningar och för omhändertagande av använt kärnbränsle och radioaktivt avfall⁽⁶⁾ handlar främst om att finansieringen ska vara tillräcklig, att finansieringen ska vara säker och att de finansiella resurserna ska förvaltas på ett öppet sätt för att säkerställa att de enbart används för avsett ändamål.
- (13) Under de särskilda omständigheterna i samband med Bulgariens, Litauens och Slovakiens anslutning till Europeiska unionen, då vissa kärnanläggningar stängdes i förtid, bidrog gemenskapen till att göra ekonomiska resurser tillgängliga, och den lämnar på vissa villkor finansiellt bistånd till diverse avvecklingsprojekt, däribland hantering av radioaktivt avfall och använt kärnbränsle.
- (14) Konventionen, som har ingåtts under ledning av IAEA, utgör ett stimulansinstrument och syftar till att uppnå och bibehålla en hög säkerhetsnivå i hela världen när det gäller hanteringen av använt kärnbränsle och radioaktivt avfall, genom stärkta nationella åtgärder och internationellt samarbete.
- (15) Vissa medlemsstater har deltagit, och tänker fortsätta att delta, i det amerikansk-ryska program som kallas initiativet för minskning av det globala hotet genom att sända utbränt kärnbränsle från forskningsreaktorer till Förenta staterna och Ryska federationen.
- (16) År 2006 uppdaterade IAEA normstrukturen och publicerade grundläggande säkerhetsprinciper, med stöd av gemenskapen, OECD/NEA och andra internationella organisationer. Användningen av de grundläggande säkerhetsprinciperna kommer att underlätta tillämpningen av internationella säkerhetsnormer och medföra större enhetlighet mellan de olika staternas förfaranden.
- (17) Med anledning av rådets uppmaning om inrättande av en högnivågrupp på EU-nivå, vilken återfinns i rådets slutsatser av den 8 maj 2007 om kärnsäkerhet och säker hantering av använt kärnbränsle och radioaktivt avfall, inrättades den europeiska gruppen av tillsynsmyndigheter (Ensreg) på kärnsäkerhetens område genom kommissionens beslut 2007/530/Euratom av den 17 juli 2007 om inrättande av Europeiska högnivågruppen för kärnsäkerhet och avfallshantering⁽⁷⁾, för att bidra till att gemenskapens mål om hantering av använt kärnbränsle och radioaktivt avfall ska kunna uppnås. Ensregs slutsatser och rekommendationer återspeglades i rådets resolution av den 16 december 2008 om hantering av använt kärnbränsle och radioaktivt avfall och i rådets slutsatser av den 10 november 2009 om rapporten från Ensreg.
- (18) Europaparlamentet antog den 10 maj 2007 en resolution, *Utvärdering av Euratom – femtio år av gemensam kärnkraftspolitik*, efterfrågade harmoniserade normer för hantering av radioaktivt avfall, i vilken parlamentet uppmanade kommissionen att revidera de relevanta utkasten till sitt lagstiftningsförslag och lägga fram ett nytt förslag till ett direktiv om hantering av radioaktivt avfall.
- (19) Även om det är upp till varje medlemsstat själv att fastställa sin egen energimix, genererar alla medlemsstater radioaktivt avfall till följd av elproduktion eller som ett led i industriverksamhet, jordbruk, medicinsk verksamhet och forskningsverksamhet, eller genom avveckling av kärntekniska anläggningar eller i sanerings- och interventionsituationer.

(1) EUT L 337, 5.12.2006, s. 21.

(2) EUT L 338, 17.12.2008, s. 69.

(3) EUT L 172, 2.7.2009, s. 18.

(4) EUT L 156, 25.6.2003, s. 17.

(5) EGT L 197, 21.7.2001, s. 30.

(6) EUT L 330, 28.11.2006, s. 31.

(7) EUT L 195, 17.7.2007, s. 44.

- (20) Vid drift av kärnreaktorer genereras använt kärnbränsle. Det är upp till varje medlemsstat att själv definiera sin policy för kärnbränslecykeln. Använt kärnbränsle kan antingen betraktas som en värdefull resurs som kan upp- arbetas, eller vara avsett för slutförvaring direkt om det betraktas som radioaktivt avfall. Oberoende av vilket alternativ som väljs ska slutförvaring övervägas av hög- aktivt avfall, som separerats vid upp- arbetning, eller av använt kärnbränsle som betraktas som avfall.
- (21) Radioaktivt avfall, inklusive använt kärnbränsle som be- traktas som avfall, kräver inneslutning och isolering från människor och deras livsmiljö under mycket lång tid. Avfallens speciella karaktär, nämligen att det innehållet av radionuklider, kräver åtgärder för att skydda männi- skors hälsa och miljön från de faror som uppstår till följd av joniserande strålning, däribland slutförvaring i lämp- liga anläggningar. Lagring av radioaktivt avfall, inklusive långtidsförvaring, är en tillfällig lösning men inte något alternativ till slutförvaring.
- (22) Ett nationellt klassificeringssystem för radioaktivt avfall bör understödja dessa arrangemang, samtidigt som de olika typerna av radioaktivt avfall och det radioaktiva avfallens egenskaper beaktas fullt ut.
- (23) Det typiska konceptet för slutförvaring av låg- och me- delaktivt avfall är slutförvaring nära markytan. Det är allmänt accepterat på teknisk nivå att djup geologisk slutförvaring för närvarande utgör det säkraste och mest hållbara alternativet som slutpunkt för hanteringen av högaktivt avfall och använt kärnbränsle som betraktas som avfall. Samtidigt som medlemsstaterna behåller an- svaret för egna handlingslinjer när det gäller hanteringen av använt kärnbränsle och låg-, medel- och högaktivt radioaktivt avfall bör de inbegripa planering och genom- förande av alternativ för slutförvaring i sina nationella handlingslinjer. Eftersom genomförande och utveckling av en slutförvaringsanläggning kommer att löpa över många decennier konstaterar man i många program att det är nödvändigt att förbli flexibel och anpassningsbar, bland annat för att kunna införliva ny kunskap om för- hållandena på anläggningarna eller möjlig utveckling av slutförvaringssystemet. Den verksamhet som bedrivs med stöd av teknikplattformen för genomförandet av geolo- gisk deponering av radioaktivt avfall (IGD-TP) skulle kunna göra expertis och teknik mera lättåtkomlig i detta hänseende. I detta syfte kan reversibilitet och återtag- barhet som kriterier för funktionssätt och utformning användas som vägledning för den tekniska utvecklingen av ett slutförvaringssystem. Dessa kriterier bör emellertid inte ses som ett alternativ till en välutformad slutför- varingsanläggning som ger en motiverad grund för för- slutning. Det behövs en kompromiss eftersom hante- ringen av radioaktivt avfall och använt kärnbränsle base- ras på senaste vetenskapliga rön och teknik.
- (24) Det bör vara en etisk skyldighet för alla medlemsstater att se till att orimliga bördor inte överläts på kommande generationer när det gäller det använda kärnbränslet och radioaktiva avfallet, inklusive allt radioaktivt avfall som förväntas från avvecklingen av befintliga kärnte- kniska anläggningar. I och med genomförandet av detta direktiv kommer medlemsstaterna att ha visat att de vid- tagit rimliga åtgärder för att säkerställa att denna målsätt- ning uppnås.
- (25) Medlemsstaternas yttersta ansvar för säkerheten vid han- teringen av använt kärnbränsle och radioaktivt avfall är en grundläggande princip som bekräftas i konventionen om säkerheten vid hantering av använt kärnbränsle och om säkerheten vid hantering av radioaktivt avfall. Denna princip om nationellt ansvar, liksom principen om att huvudansvaret för säkerheten vid hanteringen av använt kärnbränsle och radioaktivt avfall ligger hos tillstånds- havaren under den behöriga tillsynsmyndighetens kont- roll, bör, liksom den behöriga tillsynsmyndighetens roll och oberoende, stärkas av detta direktiv.
- (26) Det förutsätts att den behöriga tillsynsmyndighetens an- vändning av radioaktiva strålkällor som ett led i utföran- det av dess regleringsuppgifter inte inverkar på dess obe- roende.
- (27) Medlemsstaterna bör säkerställa att tillräcklig finansiering finns att tillgå för hantering av använt bränsle och radio- aktivt avfall.
- (28) Medlemsstaterna bör fastställa nationella program för att säkerställa att de politiska besluten införlivas i tydliga bestämmelser för ett genomförande i rätt tid av alla led vid hanteringen av använt kärnbränsle och radioaktivt avfall, från generering till slutförvaring. Det bör vara möjligt att sådana nationella program utformas som ett enda referensdokument eller en uppsättning dokument.
- (29) Utgångspunkten är att nationella system för säkerheten vid hantering av använt bränsle och radioaktivt avfall kommer att omsättas i något slags rättsligt, föreskrivande eller organisatoriskt instrument som medlemsstaterna har befogenhet att besluta om.
- (30) De olika leden vid hanteringen av använt kärnbränsle och radioaktivt avfall är nära kopplade till varandra. Beslut som fattas för ett enskilt led kan påverka ett efterföljande led. Därför bör hänsyn tas till sådana ömsesidiga bero- enden då de nationella programmen tas fram.
- (31) Insyn är viktigt vid hanteringen av använt kärnbränsle och radioaktivt avfall. Insynen bör garanteras genom ef- fektiv information till allmänheten och möjligheter för alla berörda intressenter, bland annat lokala myndigheter och allmänheten, att delta i beslutsprocessen i enlighet med nationella och internationella åtaganden.
- (32) Ett samarbete mellan medlemsstater och på internationell nivå skulle kunna underlätta och påskynda beslutsfattan- det genom tillgången till expertis och teknik.

- (33) Att dela på anläggningarna för hanteringen av använt kärnbränsle och radioaktivt avfall, inklusive anläggningar för slutförvaring skulle enligt vissa medlemsstater kunna vara ett fördelaktigt, säkert och kostnadseffektivt alternativ, om det baseras på ett avtal mellan de berörda medlemsstaterna.
- (34) Dokumentationen av beslutsprocessen vad beträffar säkerheten bör stå i proportion till risknivåerna (tillämpning anpassad med hänsyn till verksamhetens och/eller anläggningens karaktär) och bör utgöra grunden för beslut om hanteringen av använt kärnbränsle och radioaktivt avfall. Detta bör möjliggöra identifiering av osäkerheter som kräver särskild uppmärksamhet vid värderingen av säkerheten. Beslut i säkerhetsfrågor bör bygga på utfallet från säkerhetsvärderingen och information om dess robusthet och tillförlitlighet och de antaganden som har gjorts. Beslutsprocessen bör därför bygga på en uppsättning argument och belägg genom vilka man försöker påvisa att erforderlig nivå för säkerheten har uppnåtts för en anläggning eller verksamhet för hantering av använt kärnbränsle och radioaktivt avfall. I synnerhet när det gäller en anläggning för slutförvaring bör dokumentationen förbättra förståelsen för de aspekter som påverkar slutförvarets säkerhet, inklusive naturliga (geologiska) och konstruerade barriärer, och den bör underlätta förväntad utveckling av slutförvaret över tid.
- (35) En medlemsstat som inte har något använt kärnbränsle, inte kan förväntas ha något använt kärnbränsle inom den närmaste framtiden och inte har någon pågående eller planerad verksamhet som berör använt kärnbränsle skulle åläggas en oproportionerlig och onödigt skyldighet om den var tvungen att införliva och genomföra bestämmelserna i detta direktiv angående använt kärnbränsle. Därför bör en sådan medlemsstat, så länge den inte har fattat något beslut om att utveckla någon verksamhet som rör kärnbränsle, befrias från skyldigheten att införliva och genomföra bestämmelserna i detta direktiv angående använt kärnbränsle.
- (36) Ett fördrag mellan Republiken Sloveniens regering och Republiken Kroatians regering om status och övriga rättsliga förhållanden avseende investering, användning och utveckling av kärnkraftverket Krško reglerar samägandet av ett kärnkraftverk. I det fördraget föreskrivs gemensamt ansvar för hantering och slutförvaring av radioaktivt avfall och använt kärnbränsle. Ett undantag från vissa bestämmelser i detta direktiv bör därför fastställas så att det fördraget kan genomföras fullt ut.
- (37) Även om hänsyn bör tas till alla strålningsrisker och andra risker som hör samman med använt kärnbränsle och radioaktivt avfall i det nationella ramverket omfattar detta direktiv inte andra risker än strålningsrisker; andra risker omfattas av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt.
- (38) Bibehållande och vidareutveckling av expertis och färdigheter inom hanteringen av använt kärnbränsle och

radioaktivt avfall, som är en avgörande faktor för att säkerställa höga säkerhetsnivåer, bör baseras på lärande genom driftserfarenhet.

- (39) Vetenskaplig forskning och teknisk utveckling som stöds av tekniskt samarbete mellan aktörerna kan öppna möjligheter att förbättra säker hantering av använt kärnbränsle och radioaktivt avfall samt bidra till att minska risken för radiotoxicitet hos högnivåavfall.
- (40) Inbördes utvärderingar skulle kunna vara en utmärkt metod för att bygga upp förtroende och tillit till hanteringen av radioaktivt avfall och använt kärnbränsle inom Europeiska unionen, i syfte att utveckla och utbyta erfarenheter och säkerställa höga standarder.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

KAPITEL 1

TILLÄMPNINGSSOMRÅDE, DEFINITIONER OCH ALLMÄNNA PRINCIPER

Artikel 1

Syfte

- Genom detta direktiv upprättas ett gemenskapsramverk för att säkerställa ansvarsfull och säker hantering av använt kärnbränsle och radioaktivt avfall för att undvika att ålägga framtida generationer orimliga bördor.
- Det säkerställer att medlemsstaterna sörjer för lämpliga nationella arrangemang för en hög säkerhetsnivå vid hanteringen av använt kärnbränsle och radioaktivt avfall, för att skydda arbetstagarna och allmänheten mot de faror som uppstår till följd av joniserande strålning.
- Det garanterar tillhandahållande av nödvändig information till allmänheten och allmänhetens deltagande när det gäller hanteringen av använt kärnbränsle och radioaktivt avfall, samtidigt som vederbörlig hänsyn tas till säkerhetsfrågor och frågor som rör skyddad information.
- Utan att det påverkar tillämpningen av direktiv 96/29/Euratom, kompletterar detta direktiv de grundläggande normer som anges i artikel 30 i Euratomfördraget när det gäller säkerheten för använt kärnbränsle och radioaktivt avfall.

Artikel 2

Tillämpningsområde

- Detta direktiv ska tillämpas på alla led i
 - hanteringen av använt kärnbränsle när det används kärnbränslet härrör från civil verksamhet,
 - hanteringen av radioaktivt avfall, från generering till slutförvaring, när det radioaktiva avfallet härrör från civil verksamhet.
- Detta direktiv ska inte tillämpas på
 - avfall från utvinningsindustrin som kan vara radioaktivt och som omfattas av direktiv 2006/21/EG,
 - godkända utsläpp.

3. Artikel 4.4 i detta direktiv ska inte tillämpas på
- återsändande av kasserade slutna strålkällor till en leverantör eller tillverkare,
 - sändningar av använt kärnbränsle från forskningsreaktorer till ett land dit bränsle för forskningsreaktorer levereras eller där det tillverkas, med beaktande av tillämpliga internationella avtal,
 - avfall och använt kärnbränsle från det befintliga kärnkraftverket Krško, när det gäller sändningar mellan Slovenien och Kroatien.
4. Detta direktiv ska inte påverka den rätt en medlemsstat eller ett företag i den medlemsstaten har att efter bearbetningen återsända det radioaktiva avfallet till dess ursprungsland, om
- radioaktivt avfall ska sändas till den medlemsstaten eller det företaget för bearbetning, eller
 - annat material ska sändas till den medlemsstaten eller det företaget för återvinning av det radioaktiva avfallet.

Detta direktiv ska inte heller påverka den rätt en medlemsstat eller ett företag i den medlemsstat till vilken använt kärnbränsle ska sändas för behandling eller upparbetning har att återsända radioaktivt avfall som återvunnits från behandlingen eller upparbetningen, eller en överenskommen motsvarighet, till dess ursprungsland.

Artikel 3

Definitioner

I detta direktiv avses med

- slutlig förslutning:** avslutande av all verksamhet vid någon tidpunkt efter deponeringen av använt kärnbränsle eller radioaktivt avfall i en anläggning för slutförvaring, inklusive det slutliga tekniska arbetet och annat arbete som krävs för att anläggningen ska vara säker på lång sikt,
- behörig tillsynsmyndighet:** myndighet eller system av myndigheter som utsetts i en medlemsstat på området reglering av säkerheten vid hantering av använt kärnbränsle eller radioaktivt avfall enligt artikel 6,
- slutförvaring:** deponering av använt kärnbränsle eller radioaktivt avfall i en anläggning utan avsikt att återta det,
- anläggning för slutförvaring:** varje anläggning eller installation vars huvudsakliga syfte är slutförvaring av radioaktivt avfall,
- tillstånd:** varje rättshandling som en medlemsstat enligt sin behörighet utfärdar för att det ska kunna bedrivas någon typ av verksamhet som är knuten till hantering av använt kärnbränsle eller radioaktivt avfall, eller för att tilldela ansvaret för förlaggnings, utformnings, uppförandet, idrifttagandet, driften, avvecklingen eller den slutliga

förslutningen av en anläggning för hantering av använt kärnbränsle eller av en anläggning för hantering av radioaktivt avfall,

- tillståndshavare:** juridisk eller fysisk person som har det övergripande ansvaret för någon typ av verksamhet eller anläggning som är knuten till hantering av använt kärnbränsle eller radioaktivt avfall enligt vad som anges i tillståndet,
- radioaktivt avfall:** radioaktivt material i gasform, flytande form eller fast form för vilket ingen ytterligare användning planeras eller övervägs av medlemsstaten eller av en fysisk eller juridisk person vars beslut godtas av medlemsstaten, och som står under tillsyn som radioaktivt avfall av en behörig tillsynsmyndighet inom ramen för medlemsstatens lagstiftning och regelverk,
- hantering av radioaktivt avfall:** varje verksamhet som är knuten till hantering, förbehandling, behandling, konditionering, lagring eller slutförvaring av radioaktivt avfall, med undantag av transport utanför anläggningens område,
- anläggning för hantering av radioaktivt avfall:** varje anläggning eller installation vars huvudsakliga syfte är att hantera radioaktivt avfall,
- upparbetning:** process eller verksamhet vars syfte är att utvinna klyvbart och fertilt material från använt kärnbränsle för vidare användning,
- använt kärnbränsle:** kärnbränsle som har bestrålats i och permanent avlägsnats från en reaktorhård; använt kärnbränsle kan antingen betraktas som en användbar resurs som kan upparbetas eller vara avsett för slutförvaring om det betraktas som radioaktivt avfall,
- hantering av använt kärnbränsle:** varje verksamhet som är knuten till hantering, lagring, upparbetning eller slutförvaring av använt kärnbränsle, med undantag av transport utanför anläggningens område,
- anläggning för hantering av använt kärnbränsle:** varje anläggning eller installation vars huvudsakliga syfte är att hantera använt kärnbränsle,
- lagring:** förvarandet av använt kärnbränsle eller radioaktivt avfall i en anläggning i syfte att återta det.

Artikel 4

Allmänna principer

- Medlemsstaterna ska införa och upprätthålla nationella handlingslinjer för hanteringen av använt kärnbränsle och radioaktivt avfall. Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 2.3, ska varje medlemsstat ha det yttersta ansvaret för hanteringen av använt kärnbränsle och radioaktivt avfall som genererats i den staten.

2. Om radioaktivt avfall eller använt kärnbränsle sänds för bearbetning eller upparbetning till en medlemsstat eller ett tredjeland, är det fortfarande den medlemsstat eller det tredjeland som det radioaktiva materialet sändes från som har det slutliga ansvaret för säker och ansvarsfull slutförvaring av sådant material, inbegripet för avfall som uppstår som restprodukt.

3. De nationella handlingslinjerna ska bygga på samtliga följande principer:

- a) Genereringen av radioaktivt avfall ska hållas på den lägsta nivå som är rimligen möjlig, både i fråga om aktivitet och volym, genom lämpligt utformade åtgärder och drift- och avvecklingsrutiner, inklusive materialåtervinning och återanvändning av material.
- b) Det ömsesidiga beroendet mellan leden vid generering och hantering av använt kärnbränsle och radioaktivt avfall ska beaktas.
- c) Använt kärnbränsle och radioaktivt avfall ska hanteras på ett säkert sätt, även på lång sikt och med passiva säkerhetsanordningar.
- d) Åtgärderna ska genomföras med hänsyn till verksamhetens och/eller anläggningens karaktär.
- e) Kostnaderna för hanteringen av använt kärnbränsle och radioaktivt avfall ska bäras av dem som genererat materialet.
- f) En evidensbaserad och dokumenterad beslutsprocess ska tillämpas på alla led i hanteringen av använt kärnbränsle och radioaktivt avfall.

4. Radioaktivt avfall ska slutförvaras i den medlemsstat i vilken det genererades, såvida inte vid tidpunkten för sändningen ett avtal som tar hänsyn till de kriterier som fastställts av kommissionen i enlighet med artikel 16.2 i direktiv 2006/117/Euratom har ingåtts mellan den berörda medlemsstaten och en annan medlemsstat eller ett tredjeland om att använda en anläggning för slutförvaring i ett av länderna.

Innan sändningen avgår till ett tredjeland ska den exporterande medlemsstaten underrätta kommissionen om innehållet i ett sådant avtal och vidta rimliga åtgärder för att försäkra sig om följande, nämligen

- a) att bestämmelselandet har ingått ett avtal med Europeiska atomenergigemenskapen omfattande använt kärnbränsle och radioaktivt avfall eller är part i konventionen om säkerheten vid hantering av använt kärnbränsle och om säkerheten vid hantering av radioaktivt avfall (nedan kallad *konventionen*),
- b) att bestämmelselandet har program för hantering och slutförvaring av radioaktivt avfall med mål om en hög säkerhetsnivå som är likvärdiga med de mål som uppställs i detta direktiv, och
- c) att anläggningen för slutförvaring i bestämmelselandet har tillstånd att ta emot sändningen av radioaktivt avfall, att

den är i drift före sändningen och att den sköts i enlighet med kraven i bestämmelselandets program för hantering och slutförvaring av radioaktivt avfall.

KAPITEL 2

SKYLDIGHETER

Artikel 5

Nationellt ramverk

1. Medlemsstaterna ska införa och upprätthålla ett nationellt rättsligt, reglerande och organisatoriskt ramverk (nedan kallat *nationellt ramverk*) för hantering av använt kärnbränsle och radioaktivt avfall som fördelar ansvar och fastställer samordning mellan relevanta behöriga organ. Det nationella ramverket ska omfatta samtliga följande led:

- a) Ett nationellt program för genomförandet av nationella handlingslinjer avseende hanteringen av använt kärnbränsle och radioaktivt avfall.
- b) Nationella arrangemang för säkerheten vid hanteringen av använt kärnbränsle och radioaktivt avfall. Fastställande av hur dessa arrangemang ska antas och med vilka instrument de ska tillämpas faller inom medlemsstaternas behörighet.
- c) Ett system för tillståndsgivning av verksamheter eller anläggningar eller båda, för hantering av använt kärnbränsle och radioaktivt avfall, inbegripet förbud mot verksamheter eller drift av en anläggning eller båda, för hantering av använt kärnbränsle eller radioaktivt avfall utan tillstånd, och i förekommande fall, föreskrivande av villkor för vidare drift eller verksamhet vid anläggningen, eller båda.
- d) Ett system för lämplig kontroll, verksamhetsstyrning, tillsynsinspektioner, dokumentation och rapportering om verksamheter eller anläggningar eller båda för hantering av radioaktivt avfall och använt kärnbränsle, inklusive lämpliga åtgärder för tiden efter slutlig förslutning av anläggningar för slutförvaring.
- e) Åtgärder för efterlevnad, inbegripet tillfälligt upphävande av driften samt ändring, upphörande eller återkallande av ett tillstånd, tillsammans med krav – i förekommande fall – på alternativa lösningar som leder till en säkrare situation.
- f) Ansvarsfördelningen för organ som är berörda av de olika leden i hanteringen av använt kärnbränsle och radioaktivt avfall. I synnerhet ska det nationella ramverket lägga huvudansvaret för använt kärnbränsle och radioaktivt avfall på dem som genererar det eller, under särskilda omständigheter, på den tillståndshavare som har anförtrotts detta ansvar av behöriga organ.
- g) Nationella krav på information till allmänheten och allmänhetens deltagande.
- h) Finansieringssystemet/en för hantering av använt kärnbränsle och radioaktivt avfall i enlighet med artikel 9.

2. Medlemsstaterna ska se till att det nationella ramverket hålls aktuellt och vid behov förbättras med beaktande av driftserfarenhet, vunna insikter från den beslutsprocess som avses i artikel 4.3 f samt utveckling av relevant teknik och forskning.

Artikel 6

Behörig tillsynsmyndighet

1. Varje medlemsstat ska inrätta och upprätthålla en behörig tillsynsmyndighet för säkerheten vid hanteringen av använt kärnbränsle och radioaktivt avfall.

2. Medlemsstaterna ska säkerställa att den behöriga tillsynsmyndigheten är funktionellt åtskild från andra organ eller organisationer som är delaktiga i främjande eller användning av kärnenergi eller radioaktivt material, inbegripet elproduktion och radioisotoptillämpningar, eller hanteringen av använt kärnbränsle och radioaktivt avfall, för att säkerställa verkligt oberoende och hindra otillbörlig påverkan på dess tillsynsfunktion.

3. Medlemsstaterna ska se till att den behöriga tillsynsmyndigheten ges de rättsliga befogenheter och de personella och ekonomiska resurser som krävs för att den ska kunna uppfylla sina skyldigheter i samband med det nationella ramverk som beskrivs i artikel 5.1 b, c, d och e.

Artikel 7

Tillståndshavare

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att tillståndshavaren har det primära ansvaret för säkerheten vid anläggningar och/eller verksamhet för hantering av använt kärnbränsle och radioaktivt avfall. Detta ansvar kan inte delegeras.

2. Medlemsstaterna ska säkerställa att det befintliga nationella ramverket innehåller krav på att tillståndshavare, under tillsyn av den behöriga tillsynsmyndigheten, regelbundet utvärderar, kontrollerar och, i rimlig mån, ständigt förbättrar säkerheten vid verksamheter för hantering av använt kärnbränsle och radioaktivt avfall på ett systematiskt och verifierbart sätt. Detta ska uppnås genom en ändamålsenlig värdering av säkerheten och andra argument och bevis.

3. Redovisningen av säkerheten med avseende på verksamheter och anläggningar ska, som en del av tillståndsförfarandet omfatta utvecklingen och driften av en verksamhet samt utvecklingen, driften och utvecklingen av en anläggning eller slutlig förslutning av en anläggning för slutförvaring liksom fasen efter slutlig förslutning av en anläggning för slutförvaring. Redovisningens omfattning ska stå i proportion till verksamhetens komplexitet och storleksordningen av de risker som är förknippade med det radioaktiva avfallet och det använda kärnbränslet samt anläggningen eller verksamheten. Tillståndsförfarandet ska bidra till anläggningens eller verksamhetens säkerhet under normala driftförhållanden, förutsedda driftshändelser och dimensionerande haverier. Förfarandet ska på ett tillfredsställande vis säkerställa att säkerheten i anläggningen eller verksamheten kan garanteras. Åtgärder ska ha vidtagits för att förhindra olyckor och lindra konsekvenserna av olyckor, inklusive kontroll av de

fysiska barriärerna och tillståndshavarens administrativa skyddsåtgärder som måste ha upphört att fungera innan arbetstagarna och allmänheten i väsentlig grad skulle komma att påverkas av joniserande strålning. Vid genomförandet av dessa åtgärder ska osäkerheter identifieras och reduceras.

4. Medlemsstaterna ska säkerställa att det nationella ramverket innehåller krav på att tillståndshavarna upprättar och tillämpar integrerade ledningssystem, inklusive kvalitetssäkring, som på lämpligt sätt prioriterar ett helhetsperspektiv vid hanteringen av använt kärnbränsle och radioaktivt avfall och regelbundet kontrolleras av den behöriga tillsynsmyndigheten.

5. Medlemsstaterna ska säkerställa att det nationella ramverket innehåller krav på att tillståndshavarna tillhandahåller och upprätthåller tillräckliga ekonomiska och personella resurser för att kunna uppfylla sina skyldigheter med hänsyn till säkerheten vid hanteringen av använt kärnbränsle och radioaktivt avfall enligt punkterna 1–4.

Artikel 8

Expertis och färdigheter

Medlemsstaterna ska säkerställa att det nationella ramverket innehåller krav om utbildning som alla parter ska genomföra för sin personal, liksom forsknings- och utvecklingsverksamhet för att täcka behoven i det nationella programmet för hantering av använt kärnbränsle och radioaktivt avfall, så att nödvändig expertkunskap och nödvändiga färdigheter uppnås, bibehålls och utvecklas ytterligare.

Artikel 9

Ekonomiska resurser

Medlemsstaterna ska säkerställa att det nationella ramverket innehåller krav på att tillräckliga ekonomiska resurser finns tillgängliga när de behövs för genomförandet av de nationella programmen, enligt artikel 11, särskilt för hanteringen av använt kärnbränsle och radioaktivt avfall, varvid vederbörlig hänsyn ska tas till det ansvar som de som genererar det använda kärnbränslet och det radioaktiva avfallet har.

Artikel 10

Insyn

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att nödvändig information om hanteringen av använt kärnbränsle och radioaktivt avfall görs tillgänglig för arbetstagarna och allmänheten. Denna skyldighet innefattar att säkerställa att den behöriga tillsynsmyndigheten informerar allmänheten inom sitt kompetensområde. Informationen ska lämnas till allmänheten i enlighet med nationell lagstiftning och internationella åtaganden, förutsatt att detta inte äventyrar andra intressen, bland annat säkerheten, som erkänns i nationell lagstiftning eller internationella åtaganden.

2. Medlemsstaterna ska säkerställa att allmänheten ges tillräckliga möjligheter att delta på ett effektivt sätt i beslutsprocessen för hanteringen av använt kärnbränsle och radioaktivt avfall, i enlighet med nationell lagstiftning och internationella åtaganden.

*Artikel 11***Nationella program**

1. Varje medlemsstat ska säkerställa genomförandet av sina nationella program för hanteringen av använt kärnbränsle och radioaktivt avfall (nedan kallade *nationella program*), som ska omfatta alla typer av använt kärnbränsle och radioaktivt avfall under respektive medlemsstats jurisdiktion och för alla led i hanteringen av använt kärnbränsle och radioaktivt avfall, från generering till slutförvaring.

2. Varje medlemsstat ska regelbundet utvärdera och uppdatera sitt nationella program med beaktande av tekniska och vetenskapliga framsteg där så är lämpligt samt, rekommendationer, gjorda erfarenheter och god praxis i de inbördes utvärderingarna.

*Artikel 12***De nationella programmens innehåll**

1. I de nationella programmen ska fastställas hur medlemsstaterna avser att genomföra sina nationella handlingslinjer, enligt artikel 4, för säker och ansvarsfull hantering av använt kärnbränsle och radioaktivt avfall i syfte att uppnå målen för detta direktiv, och de nationella programmen ska innehålla samtliga följande led:

- a) De övergripande målen för medlemsstatens nationella handlingslinjer vad gäller hantering av använt kärnbränsle och radioaktivt avfall.
- b) De viktiga milstolparna och tydliga tidsramar för uppnåendet av dessa milstolpar mot bakgrund av de övergripande målen i de nationella programmen.
- c) En förteckning över allt använt kärnbränsle och radioaktivt avfall och uppskattningar av framtida kvantiteter, inklusive från avveckling; i förteckningen ska tydligt anges placeringen och mängden av radioaktivt avfall och använt kärnbränsle i enlighet med lämplig klassificering av det radioaktiva avfallet.
- d) Principer eller planer och tekniska lösningar för hantering av använt kärnbränsle och radioaktivt avfall från generering till slutförvaring.
- e) Principerna och/eller planer för livslängden för en anläggning för slutförvaring under perioden efter slutlig förslutning, inklusive den period under vilken de lämpliga kontrollerna fortgår och de medel som ska användas för att bevara kunskapen om den anläggningen på lång sikt.
- f) Den forskning, utveckling och demonstration som krävs för att genomföra lösningar för hanteringen av använt kärnbränsle och radioaktivt avfall.
- g) Ansvarsuppgifterna för genomförandet av det nationella programmet och de viktigaste bedömningskriterierna för att övervaka genomförandet.

h) En bedömning av kostnaderna för det nationella programmet genomförande och underlaget för detta samt antagandena för denna bedömning, som ska omfatta en kostnadsprofil över tid.

i) Gällande arrangemang för finansiering av genomförandet.

j) Den policy eller det förfarande för insyn som avses i artikel 10.

k) Eventuella avtal som ingåtts med en medlemsstat eller ett tredjeland om hantering av använt kärnbränsle eller radioaktivt avfall, inklusive användning av anläggningar för slutförvaring.

2. Det nationella programmet kan tillsammans med de nationella handlingslinjerna återges i ett enda dokument eller i flera olika dokument.

*Artikel 13***Anmälan**

1. Medlemsstaterna ska anmäla sina nationella program och efterföljande viktiga ändringar till kommissionen.

2. Inom sex månader efter dagen för anmälan får kommissionen begära ytterligare förtydliganden och/eller uttala sig om huruvida innehållet i de nationella programmen överensstämmer med artikel 12.

3. Medlemsstaterna ska inom sex månader från det att de har mottagit kommissionens reaktion tillhandahålla de förtydliganden som begärts och/eller informera kommissionen om eventuella revideringar av de nationella programmen.

4. Kommissionen ska beakta medlemsstaternas förtydliganden och framsteg när det gäller de nationella programmen när den fattar beslut om finansiellt eller tekniskt stöd från Euratom till anläggningar eller verksamhet för hantering av använt kärnbränsle och radioaktivt avfall.

*Artikel 14***Rapportering**

1. Medlemsstaterna ska rapportera till kommissionen om genomförandet av detta direktiv första gången senast den 23 augusti 2015 och därefter vart tredje år, och då ta hänsyn till granskning och rapportering enligt konventionen.

2. På grundval av medlemsstaternas rapporter ska kommissionen lägga fram en rapport för Europaparlamentet och rådet om följande:

a) Framstegen vid genomförandet av detta direktiv.

b) En förteckning över det radioaktiva avfall och det använda kärnbränsle som finns på gemenskapens territorium samt framtidsprognoser.

3. Medlemsstaterna ska regelbundet, och minst vart tionde år, själva utvärdera sina nationella ramverk, behöriga tillsynsmyndigheter, nationella program och deras genomförande samt inbjuda till en internationell inbördes utvärdering av nationella ramverk, behöriga tillsynsmyndigheter och/eller nationella program, i syfte att säkerställa att höga säkerhetsnormer uppnås för den säkra hanteringen av använt kärnbränsle och radioaktivt avfall. Resultaten av varje inbördes utvärdering ska rapporteras till kommissionen och övriga medlemsstater och får göras tillgängliga för allmänheten när det inte förekommer några konflikter vad gäller säkerhetsfrågor och frågor som rör skyddad information.

KAPITEL 3

SLUTBESTÄMMELSER

Artikel 15

Införlivande

1. Medlemsstaterna ska sätta i kraft de lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa detta direktiv före den 23 augusti 2013. De ska genast underrätta kommissionen om detta.

När en medlemsstat antar dessa bestämmelser ska de innehålla en hänvisning till detta direktiv eller åtföljas av en sådan hänvisning när de offentliggörs. Närmare föreskrifter om hur hänvisningen ska göras ska varje medlemsstat själv utfärda.

2. Skyldigheten att införliva och genomföra bestämmelserna om använt kärnbränsle i detta direktiv ska inte gälla Cypern,

Danmark, Estland, Irland, Lettland, Luxemburg och Malta så länge de beslutar att inte utveckla någon verksamhet med koppling till kärnbränsle.

3. Medlemsstaterna ska till kommissionen överlämna texten till de centrala bestämmelser i nationell lagstiftning som de antar inom det område som omfattas av detta direktiv samt eventuella senare ändringar av dessa bestämmelser.

4. Medlemsstaterna ska så snart som möjligt, dock senast den 23 augusti 2015, för första gången till kommissionen anmäla innehållet i sina nationella program innefattande alla de punkter som anges i artikel 12.

Artikel 16

Ikraftträdande

Detta direktiv träder i kraft den tjugonde dagen efter det att det har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Artikel 17

Adressater

Detta direktiv riktar sig till medlemsstaterna.

Utfärdat i Bryssel den 19 juli 2011.

På rådets vägnar

M. SAWICKI

Ordförande